

AMALAN PENTAKSIRAN AUTENTIK DALAM KALANGAN GURU DI SEKOLAH PENGAJAR INSTITUT PENDIDIKAN GURU MALAYSIA KAMPUS TUN ABDUL RAZAK

Muhamad Izhar bin Salim

Institut Pendidikan Guru Malaysia Kampus Tun Abdul Razak
izhar.salim@ipgm.edu.my

Zakia binti Setu

Institut Pendidikan Guru Malaysia Kampus Tun Abdul Razak
zakia.setu@ipgm.edu.my

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti kaedah-kaedah dan instrumen-instrumen pentaksiran autentik yang digunakan oleh guru-guru sekolah rendah serta cabaran-cabaran yang dihadapi dalam pelaksanaannya. Kajian ini turut meneliti perbezaan amalan pentaksiran autentik mengikut mata pelajaran yang diajar. Kajian menggunakan pendekatan kaedah campuran dengan reka bentuk Explanatory Sequential. Data kuantitatif dikumpul melalui soal selidik daripada 75 orang guru, manakala data kualitatif diperolehi melalui temu bual separa berstruktur dan semakan dokumen terhadap 12 orang guru yang dipilih secara bertujuan. Dapatan menunjukkan bahawa kaedah persembahan dan projek merupakan pendekatan yang paling kerap digunakan dalam pentaksiran autentik, manakala rubrik dan senarai semak adalah instrumen utama penilaian. Walau bagaimanapun, guru menghadapi pelbagai cabaran termasuk kekangan masa, kekurangan sumber bahan bantu mengajar, dan latihan profesional yang terhad. Kajian juga mendapati bahawa pentaksiran autentik lebih mudah dilaksanakan dalam subjek Bahasa berbanding subjek seperti Matematik dan Sains yang lebih berstruktur. Penemuan ini mencadangkan keperluan latihan profesional yang lebih sistematik, penyediaan sumber pengajaran yang bersesuaian, dan penggunaan teknologi pendidikan bagi menyokong pelaksanaan pentaksiran autentik secara menyeluruh.

Kata kunci: *Pentaksiran autentik, kaedah pentaksiran, Instrumen penilaian, cabaran guru, pendidikan rendah.*

PENGENALAN

Pentaksiran autentik telah menjadi komponen penting dalam usaha pembaharuan pendidikan di seluruh dunia, termasuk di Malaysia. Kaedah ini dianggap signifikan kerana ia memberi tumpuan kepada penilaian yang lebih bermakna melalui aplikasi pengetahuan dan kemahiran dalam konteks dunia sebenar, sekali gus mencerminkan keupayaan murid secara holistik (Gulikers et al., 2018). Pendekatan ini juga sejajar dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang menekankan pembangunan menyeluruh murid dari aspek kognitif, afektif, dan psikomotor.

Dalam konteks pendidikan rendah di Malaysia, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah memperkenalkan pentaksiran autentik melalui Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) sebagai usaha untuk menilai prestasi murid secara lebih menyeluruh serta meningkatkan keberkesanan pengajaran dan pembelajaran. Walau bagaimanapun, pelaksanaan pentaksiran autentik dalam kalangan guru sekolah rendah masih menunjukkan tahap yang berbeza-beza. Guru berdepan dengan pelbagai kekangan yang menyukarkan pelaksanaan secara berkesan, termasuklah kekangan masa, beban kerja yang tinggi, kekurangan latihan khusus, serta kekurangan bahan bantu mengajar dan sumber yang relevan (Koh et al., 2020).

Justeru, kajian ini dijalankan untuk memahami tahap sebenar pelaksanaan pentaksiran autentik dalam kalangan guru sekolah rendah, dengan memberi fokus kepada tiga komponen utama, iaitu kaedah pentaksiran yang digunakan, instrumen penilaian yang dilaksanakan, serta cabaran yang dihadapi guru dalam pelaksanaan pentaksiran autentik. Pemahaman yang komprehensif terhadap aspek-aspek ini amat penting bagi mengenal pasti keperluan latihan dan sokongan yang lebih efektif kepada guru.

Kajian ini turut dilaksanakan dalam konteks Sekolah Pengajar di bawah inisiatif Institut Pendidikan Guru Malaysia (IPGM), yang berfungsi sebagai platform pemindahan amalan terbaik dalam pendidikan melalui kolaborasi antara guru dan pensyarah. Sekolah-sekolah ini dijadikan medan pelaksanaan inovasi pedagogi dan pementapan amalan pengajaran, termasuk dalam aspek pentaksiran autentik. Oleh itu, kajian ini tidak hanya memberi gambaran terhadap realiti pelaksanaan pentaksiran autentik, tetapi juga mengkaji secara langsung keberkesanannya dalam persekitaran

Sekolah Pengajar yang merupakan model rintis kepada penambahbaikan pendidikan guru secara berterusan.

PERNYATAAN MASALAH

Pentaksiran autentik kini diiktiraf secara meluas sebagai pendekatan yang berkesan untuk menilai kemahiran sebenar pelajar, khususnya dalam menerapkan pengetahuan dan kebolehan menyelesaikan masalah dalam konteks dunia sebenar (Wiggins, 1998). Pendekatan ini menekankan keperluan untuk menilai pelajar secara holistik dan kontekstual berbanding kaedah tradisional yang hanya berfokus pada hafalan dan jawapan objektif. Di Malaysia, Kementerian Pendidikan Malaysia telah memperkenalkan pentaksiran autentik melalui Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) sebagai sebahagian daripada usaha mereformasikan pentaksiran. Namun, pelaksanaan sebenar di sekolah rendah didapati masih berada pada tahap sederhana dan tidak konsisten antara guru dan mata pelajaran (Che Mat et al., 2021).

Kajian antarabangsa seperti oleh Villarroel et al. (2020) menunjukkan bahawa pentaksiran autentik dapat meningkatkan penglibatan pelajar, kreativiti, serta keupayaan menyelesaikan masalah. Walau bagaimanapun, kajian-kajian dalam konteks tempatan menunjukkan bahawa guru masih menghadapi pelbagai cabaran yang menghalang pelaksanaan secara menyeluruh dan berkesan. Antaranya termasuk kekangan masa, beban kerja yang tinggi, kurang latihan profesional, dan sumber yang terhad. Norazah et al. (2022) melaporkan bahawa meskipun guru faham tentang kepentingan pentaksiran autentik, mereka lebih cenderung menggunakan pendekatan tradisional yang dianggap lebih mudah dilaksanakan (Zakaria & Adnan, 2022). Kekangan ini menjejaskan keberkesanan pentaksiran dalam menyokong pembelajaran bermakna.

Selain itu, kajian lepas juga menunjukkan bahawa pelaksanaan instrumen pentaksiran seperti rubrik, senarai semak dan penilaian formatif masih kurang mantap. Dalam subjek-subjek berstruktur seperti Matematik dan Sains, pendekatan pentaksiran autentik kurang dilaksanakan berbanding subjek seperti Bahasa dan Seni yang lebih terbuka dan fleksibel. Kajian oleh Mohd Fauzi et al. (2021) mendapati bahawa guru Matematik masih terikat dengan format sumatif dan penilaian ujian bertulis, dan kurang menggunakan pentaksiran berbentuk projek, persembahan atau tugasan dunia sebenar. Ini menunjukkan jurang dari segi aplikasi instrumen dan pendekatan autentik merentas disiplin.

Jurang ini menjadi lebih signifikan dalam konteks Sekolah Pengajar – satu inisiatif strategik oleh Institut Pendidikan Guru Malaysia (IPGM) yang diwujudkan sebagai makmal pendidikan untuk mencuba pendekatan inovatif

termasuk pentaksiran autentik secara kolaboratif antara pensyarah dan guru (Nurul Syafiq Kasim, 2024). Namun, belum ada kajian empirikal yang menyelidik secara terperinci bagaimana pendekatan ini diaplikasikan secara praktikal dalam ruang inovasi tersebut. Kurangnya kajian yang meneliti variasi pelaksanaan pentaksiran autentik mengikut subjek di Sekolah Pengajar menimbulkan persoalan tentang keberkesanan sebenar inisiatif ini sebagai pemangkin perubahan pedagogi.

Sekiranya jurang ini tidak ditangani, pelaksanaan pentaksiran autentik berisiko untuk kekal tidak seimbang, terhad kepada subjek-subjek tertentu, dan gagal menyokong pembinaan kompetensi murid secara menyeluruh. Hal ini akan terus membelenggu guru dalam penggunaan pendekatan konvensional, sekaligus menjejaskan usaha KPM membudayakan pembelajaran kontekstual dan berasaskan kemahiran abad ke-21. Implikasinya, latihan profesional dan pembinaan dasar pendidikan guru juga tidak akan responsif terhadap keperluan disiplin dan konteks sebenar di sekolah rendah. Maka, kajian ini amat signifikan dalam mengisi jurang pengetahuan sedia ada dan menyumbang kepada penyusunan latihan, penambahbaikan dasar serta pembangunan teori pentaksiran autentik yang lebih bersifat tempatan dan kontekstual (Rahim et al., 2023; Nguyen, 2021).

PERSOALAN KAJIAN

1. Apakah kaedah-kaedah pentaksiran autentik yang digunakan oleh guru-guru di sekolah pengajar?
2. Apakah instrumen-instrumen yang digunakan dalam pelaksanaan pentaksiran autentik oleh guru-guru di sekolah pengajar?
3. Apakah cabaran-cabaran yang dihadapi oleh guru melaksanakan pentaksiran autentik di sekolah pengajar?
4. Bagaimanakah amalan pentaksiran autentik berbeza mengikut mata pelajaran yang diajar oleh guru-guru di sekolah pengajar?

OBJEKTIF KAJIAN

1. Mengenal pasti kaedah-kaedah pentaksiran autentik yang digunakan oleh guru-guru di sekolah pengajar.
2. Mengenal pasti instrumen-instrumen yang digunakan dalam pelaksanaan pentaksiran autentik di sekolah pengajar.
3. Mengenal pasti cabaran-cabaran yang dihadapi oleh guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik di sekolah pengajar.

4. Mengkaji perbezaan amalan pentaksiran autentik mengikut mata pelajaran yang diajar oleh guru-guru di sekolah pengajar.

SOROTAN LITERATUR

Pentaksiran Autentik

Pentaksiran autentik telah menarik minat ramai penyelidik dalam bidang pendidikan kerana kemampuannya untuk menilai murid secara lebih bermakna dan relevan dengan situasi dunia sebenar. Menurut Gulikers et al. (2018), pentaksiran autentik membantu murid mengembangkan kemahiran berfikir kritis dan penyelesaian masalah dalam konteks dunia sebenar. Kajian ini juga menyokong pandangan bahawa pentaksiran autentik bukan sahaja menilai hasil pembelajaran murid tetapi juga melibatkan mereka dalam proses pembelajaran yang lebih mendalam dan bermakna.

Kajian Villarroel et al. (2020) mendapati bahawa pentaksiran autentik memberi peluang kepada murid untuk menunjukkan kreativiti dan inovasi mereka, terutamanya dalam mata pelajaran praktikal seperti seni dan pendidikan jasmani. Namun, pelaksanaan pentaksiran autentik dalam mata pelajaran akademik seperti matematik dan sains masih menjadi cabaran besar, di mana guru lebih cenderung untuk menggunakan penilaian tradisional yang lebih berstruktur. Ini kerana penilaian tradisional dilihat lebih mudah dan memerlukan masa yang kurang untuk dilaksanakan berbanding penilaian autentik (Mohd Fauzi et al., 2021).

Kajian oleh Chong dan Cheah (2020) menunjukkan bahawa kekangan masa dan beban kerja yang tinggi merupakan halangan utama bagi guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik. Guru melaporkan bahawa penyediaan dan pelaksanaan pentaksiran autentik memerlukan masa yang lebih panjang berbanding ujian tradisional, yang membebankan mereka terutama sekali apabila perlu memenuhi keperluan pentadbiran sekolah dan kurikulum. Oleh itu, bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan pentaksiran autentik, faktor-faktor seperti pengurusan masa, sokongan pentadbiran, dan latihan guru perlu diberikan perhatian yang serius. Pentaksiran autentik juga memerlukan komitmen daripada pihak sekolah dan pentadbiran bagi membolehkan guru-guru mempunyai sokongan yang mencukupi. Menurut Rahim et al. (2023), sokongan pentadbiran sekolah memainkan peranan penting dalam memastikan guru-guru dapat melaksanakan pentaksiran autentik secara berkesan. Dengan adanya sokongan ini, guru akan lebih yakin untuk menerapkan kaedah pentaksiran yang berkesan bagi meningkatkan kualiti pembelajaran murid.

Sekolah Pengajar

Program Sekolah Pengajar IPGM adalah satu inisiatif yang dilancarkan pada 20 Jun 2024 oleh Menteri Pendidikan, Yang Berhormat Fadhlina Sidek. Program ini memperkukuh kerjasama antara pensyarah IPGM dan guru sekolah untuk menguji dan mengaplikasikan kaedah pedagogi inovatif di bilik darjah sebenar, dengan tujuan untuk meningkatkan kualiti pembelajaran dan menyelesaikan isu pembelajaran murid. Ia berfungsi sebagai "makmal pendidikan," di mana pensyarah berpeluang untuk mengembangkan kaedah pengajaran baharu yang lebih sesuai dengan keperluan semasa. Matlamat utama program ini adalah untuk meningkatkan profesionalisme dan kompetensi guru serta memberikan peluang kepada pelajar guru untuk mempraktikkan kemahiran mereka di sekolah sebagai persediaan untuk kerjaya mereka di masa hadapan (Nurul Syafiq Kasim, 2024)

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kaedah campuran (mixed methods approach) dengan reka bentuk Explanatory Sequential Design seperti yang dicadangkan oleh Creswell dan Plano Clark (2018). Reka bentuk ini melibatkan dua fasa utama: pengumpulan dan analisis data kuantitatif terlebih dahulu, diikuti dengan pengumpulan dan analisis data kualitatif. Pendekatan ini membolehkan penyelidik mengenal pasti trend dan pola umum berkaitan amalan pentaksiran autentik melalui data kuantitatif, sebelum memperjelas dan memperincikan dapatan tersebut secara mendalam melalui data kualitatif.

Populasi dan Sampel

Populasi kajian terdiri daripada guru-guru di dua buah Sekolah Pengajar di bawah Institut Pendidikan Guru Malaysia (IPGM). Bagi fasa kuantitatif, seramai 75 orang guru dijadikan responden. Pensampelan kuantitatif menggunakan kaedah persampelan saling menyeluruh (*total population sampling*), di mana semua guru di dua buah sekolah tersebut dijadikan responden kerana jumlah populasi yang kecil dan terkawal membolehkan pengumpulan data secara menyeluruh untuk mendapatkan gambaran amalan pentaksiran autentik yang lebih holistik.

Seterusnya, bagi fasa kualitatif, seramai 12 orang guru dipilih secara bertujuan (*purposive sampling*) berdasarkan beberapa kriteria yang ditetapkan, iaitu mempunyai pengalaman mengajar sekurang-kurangnya dua tahun di Sekolah Pengajar, pernah melaksanakan pentaksiran autentik dalam PdPc, mengajar pelbagai subjek seperti Bahasa, Matematik, Sains,

Pendidikan Islam dan Pendidikan Seni, serta bersedia untuk ditemu bual dan berkongsi dokumen pentaksiran. Pemilihan ini bertujuan mencapai variasi maksimum (*maximum variation sampling*) dan dibuat selepas analisis awal data kuantitatif, selaras dengan reka bentuk kajian.

Instrumen Kajian

Bagi pengumpulan data kuantitatif, soal selidik telah digunakan sebagai instrumen utama yang dibangunkan berdasarkan penyesuaian daripada kajian Villarroel et al. (2020). Soal selidik tersebut mengandungi dua bahagian: maklumat demografik dan item-item skala Likert lima mata berkaitan kaedah, instrumen, dan cabaran pelaksanaan pentaksiran autentik. Nilai Alpha Cronbach hasil ujian rintis menunjukkan nilai 0.82, yang membuktikan tahap kebolehpercayaan dalaman yang tinggi.

Dalam fasa kualitatif pula, temu bual separa berstruktur dan semakan dokumen dilaksanakan. Protokol temu bual dibangunkan berdasarkan konstruk utama kajian dan telah disemak oleh dua pakar bidang bagi memastikan kesahan kandungan. Soalan temu bual merangkumi topik seperti kaedah pentaksiran autentik yang digunakan, instrumen yang dilaksanakan, cabaran pelaksanaan serta persepsi guru terhadap keberkesanan pentaksiran autentik. Temu bual dijalankan secara individu dan dirakam audio dengan keizinan peserta, seterusnya ditranskripsikan sepenuhnya untuk dianalisis.

Prosedur Pengumpulan Data

Pengumpulan data dimulakan dengan fasa kuantitatif, di mana soal selidik diedarkan secara fizikal kepada semua guru terlibat dan diberikan tempoh dua minggu untuk melengkapkannya. Selepas itu, data kualitatif dikumpulkan melalui temu bual mendalam dan semakan dokumen bagi memperkukuh dan menjelaskan dapatan kuantitatif.

Kaedah Analisis Data

Data kuantitatif dianalisis menggunakan SPSS versi 26 dengan menggunakan statistik deskriptif seperti min, sisihan piawai dan peratusan. Sementara itu, data kualitatif dianalisis secara tematik menggunakan pendekatan yang disarankan oleh Braun dan Clarke (2006), melibatkan proses pengekodan terbuka, pembinaan tema dan interpretasi bermakna. Langkah semakan silang oleh rakan penyelidik turut dilaksanakan untuk meningkatkan kebolehpercayaan analisis.

Kesahan dan Kebolehpercayaan

Bagi menjamin kesahan dan kebolehpercayaan kajian, beberapa langkah telah diambil. Kesahan kandungan soal selidik dan protokol temu bual disahkan melalui semakan pakar. Kebolehpercayaan instrumen kuantitatif dibuktikan melalui nilai Alpha Cronbach (0.82). Untuk data kualitatif, kesahan diperkukuh melalui triangulasi data, semakan peserta (member checking), semakan rakan penyelidik (peer debriefing) dan audit trail yang sistematik. Langkah-langkah ini memastikan ketepatan dan kredibiliti dapatan kajian secara menyeluruh.

DAPATAN KAJIAN

Objektif 1: Mengenal pasti kaedah pentaksiran autentik yang digunakan oleh guru di sekolah pengajar

Berdasarkan hasil analisis kuantitatif, kaedah pentaksiran autentik yang paling kerap digunakan oleh guru adalah persembahan, diikuti dengan projek, kajian kes, dan portfolio. Daripada 40 orang guru di Sekolah Pengajar 1 (SP1), seramai 34 orang (85%) melaksanakan pentaksiran berbentuk persembahan, 28 orang (70%) menggunakan projek, 22 orang (55%) menggunakan kajian kes, dan 18 orang (45%) menggunakan portfolio. Di Sekolah Pengajar 2 (SP2) pula, daripada 35 orang guru, 29 orang (82.9%) menggunakan persembahan, 25 orang (71.4%) menggunakan projek, 20 orang (57.1%) menggunakan kajian kes, dan 15 orang (42.9%) menggunakan portfolio. Dapatan ini menunjukkan bahawa kaedah persembahan merupakan pendekatan paling dominan dalam pelaksanaan pentaksiran autentik, mencerminkan kecenderungan guru untuk menggunakan strategi yang menggalakkan pelajar mempersembahkan kefahaman mereka secara lisan dan visual. Projek dan kajian kes pula mencerminkan usaha guru untuk membina tugas yang berasaskan penyelesaian masalah dunia sebenar, manakala portfolio masih belum dimanfaatkan secara meluas.

Temu bual menyokong dapatan ini, di mana guru menyatakan bahawa mereka kerap menggunakan persembahan untuk menilai kemahiran komunikasi, pemikiran kritis, dan kreativiti pelajar:

Guru 1:

"Saya sering menggunakan projek berkumpulan dan persembahan. Ia memberi peluang kepada pelajar untuk menunjukkan kefahaman mereka dengan lebih praktikal."

Guru 3:

"Bila murid bentang, saya dapat lihat bukan saja isi kandungan, tapi keyakinan dan kefahaman sebenar mereka."

Semakan dokumen turut mengesahkan bahawa rubrik persembahan dan projek digunakan secara aktif, lengkap dengan kriteria seperti kreativiti, kefahaman konsep, penglibatan kumpulan dan refleksi sendiri.

Rumusan Semakan Dokumen:

Laporan dan evidens pentaksiran menunjukkan penggunaan kaedah seperti persembahan dan projek dalam pelbagai mata pelajaran, khususnya Bahasa Melayu, Pendidikan Islam dan Dunia Sains dan Teknologi, dengan penilaian dijalankan berdasarkan rubrik terperinci.

Objektif 2: Mengenal pasti instrumen yang digunakan dalam pelaksanaan pentaksiran autentik

Instrumen utama yang digunakan oleh guru adalah rubrik, senarai semak, dan penilaian formatif. Daripada data soal selidik, rubrik digunakan oleh 35 guru (87.5%) di SP1 dan 30 guru (85.7%) di SP2. Senarai semak digunakan oleh 33 guru (82.5%) di SP1 dan 32 guru (91.4%) di SP2, manakala penilaian formatif digunakan oleh 31 guru (77.5%) di SP1 dan 29 guru (82.9%) di SP2. Data ini menunjukkan bahawa majoriti guru menyedari keperluan instrumen pentaksiran yang objektif dan holistik, selari dengan prinsip pentaksiran autentik. Penggunaan rubrik secara meluas mencerminkan kefahaman guru terhadap keadilan dan konsistensi dalam penilaian.

Guru 7:

"Rubrik adalah panduan saya untuk menilai tugas pelajar. Ia memudahkan saya memantau pencapaian mereka."

Guru 4:

"Saya gunakan senarai semak semasa aktiviti berkumpulan untuk semak siapa yang benar-benar terlibat. Ia bantu saya berikan bimbingan ikut keperluan pelajar."

Guru 10:

"Penilaian formatif macam pemerhatian dan refleksi pelajar memang saya guna hampir setiap minggu. Ia beri saya gambaran jelas tentang sejauh mana pelajar faham topik yang diajar."

Semakan dokumen mengesahkan penggunaan rubrik, senarai semak, borang pemerhatian, dan jurnal reflektif. Penggunaan rubrik dalam Pendidikan Seni Visual dan Pendidikan Islam menunjukkan tumpuan kepada aspek kognitif, afektif, dan psikomotor. Borang refleksi dan senarai semak pula digunakan secara formatif untuk menyokong pembelajaran berterusan.

Rumusan Semakan Dokumen:

Bukti dokumentasi menunjukkan integrasi pelbagai instrumen autentik yang menyokong proses pentaksiran formatif dan sumatif. Rubrik dan senarai semak dilengkapi dengan indikator jelas, manakala instrumen formatif seperti jurnal murid dan borang pemerhatian digunakan untuk menyokong intervensi semasa PdP.

Objektif 3: Mengenal pasti cabaran yang dihadapi oleh guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik

Cabaran utama yang dikenal pasti melalui soal selidik ialah kekangan masa (75% di SP1; 77.1% di SP2), kekurangan bahan bantu mengajar (70% di SP1; 74.3% di SP2), dan kekurangan latihan profesional (62.5% di SP1; 68.6% di SP2).

Guru 2:

"Pentaksiran autentik memerlukan lebih banyak masa berbanding penilaian tradisional. Saya perlu memantau setiap kumpulan dan memberikan maklum balas secara berterusan."

Guru 9:

"Bahan untuk pentaksiran autentik kadang-kadang sukar didapati. Kami perlu berimprovisasi dengan sumber yang ada, terutamanya bagi projek yang memerlukan bahan fizikal."

Guru 5:

"Latihan yang diberikan sebelum ini tidak spesifik kepada cara melaksanakan pentaksiran autentik. Jadi saya banyak cuba sendiri berdasarkan pemahaman saya."

Semakan dokumen mendapati sebahagian rubrik tidak lengkap, tugas tidak disertakan kriteria penilaian, dan kekeliruan dalam arahan. Ini mencerminkan beban kerja guru dan kurang sokongan dari segi sumber dan latihan.

Rumusan Semakan Dokumen:

Kekurangan format pentaksiran yang lengkap menunjukkan perlunya latihan sistematik dan penstrukturan semula beban tugas guru. Ketidakkonsistenan dalam dokumen juga memberi kesan kepada keberkesanan pentaksiran.

Objektif 4: Mengenal pasti perbezaan amalan pentaksiran autentik mengikut mata pelajaran

Soal selidik menunjukkan bahawa kaedah pentaksiran autentik paling banyak digunakan dalam mata pelajaran Bahasa Melayu, Pendidikan Islam, dan Dunia Seni Visual, berbanding Matematik dan Sains. Di SP1 dan SP2, lebih 80% guru dalam subjek Bahasa dan Pendidikan Islam melaporkan penggunaan projek, persembahan dan rubrik. Bagi subjek Matematik dan Sains, hanya 45% hingga 55% guru melaporkan penggunaan kaedah sedemikian.

Guru 6:

"Dalam subjek Bahasa, saya lebih banyak menggunakan kaedah seperti persembahan dan projek. Tetapi dalam Matematik, pendekatannya lebih berfokus kepada soalan bertulis."

Guru 12:

"Saya jarang menggunakan projek dalam Matematik, kerana ia lebih kepada penyelesaian masalah yang memerlukan penilaian lebih formal."

Semakan dokumen mendapati bahawa Matematik dan Sains lebih banyak menggunakan ujian bertulis dan lembaran kerja, manakala dokumen pentaksiran autentik lebih dominan dalam subjek Bahasa, Pendidikan Islam, dan Dunia Seni Visual.

Rumusan Semakan Dokumen:

Terdapat jurang ketara dalam pelaksanaan pentaksiran autentik antara subjek yang berstruktur (Matematik, Sains) dan subjek yang lebih terbuka (Bahasa, PSV). Hal ini menunjukkan keperluan intervensi khusus untuk meningkatkan kefahaman dan adaptasi pentaksiran autentik dalam subjek berorientasikan kognitif tinggi.

PERBINCANGAN DAPATAN KAJIAN

Objektif 1: Mengenal pasti kaedah pentaksiran autentik yang digunakan oleh guru di sekolah pengajar

Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa persembahan merupakan kaedah pentaksiran autentik yang paling kerap digunakan oleh guru di kedua-dua sekolah pengajar, diikuti oleh projek dan kajian kes. Walaupun kaedah ini selaras dengan saranan Villarroel et al. (2020) yang menekankan elemen ekspresi diri dan aplikasi pengetahuan dalam konteks dunia sebenar, dapatan juga membayangkan adanya kecenderungan terhadap bentuk pentaksiran yang mudah dilaksanakan dalam masa terhad. Penggunaan portfolio pula didapati rendah, sejajar dengan dapatan Mohd Fauzi et al. (2021), yang menyatakan bahawa guru berdepan cabaran besar dari aspek masa dan beban kerja untuk melaksanakan pentaksiran berasaskan dokumen reflektif secara konsisten. Walau bagaimanapun, kebergantungan kepada persembahan boleh menimbulkan persoalan sama ada pentaksiran autentik ini dilaksanakan secara menyeluruh atau hanya pada permukaan aktiviti yang menyerupai dunia sebenar tanpa elemen reflektif yang mendalam. Kajian oleh Gulikers et al. (2018) menekankan bahawa pentaksiran autentik perlu merangkumi pelbagai elemen termasuk proses pemikiran, penerapan nilai, dan penglibatan sosial, bukan sekadar produk akhir. Oleh itu, walaupun guru memilih bentuk pentaksiran autentik, kualiti pelaksanaannya masih perlu dinilai secara kritikal.

Objektif 2: Mengenal pasti instrumen yang digunakan dalam pelaksanaan pentaksiran autentik

Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa rubrik dan senarai semak merupakan instrumen yang paling kerap digunakan. Ini selari dengan kajian oleh Nor Azizah Atan et al. (2020) yang mendapati bahawa guru sekolah rendah menggunakan pelbagai bentuk instrumen pentaksiran seperti rubrik, hands-on, buku skrap, dan portfolio untuk mengukur pencapaian murid dalam tugas autentik. Penggunaan ini menggambarkan kecenderungan guru untuk menilai pembelajaran melalui aktiviti berasaskan projek dan pembinaan produk murid yang lebih kontekstual. Namun begitu, data kualitatif menunjukkan bahawa tidak semua guru menggunakan rubrik secara berkesan atau konsisten. Malah, beberapa dokumen menunjukkan rubrik yang tidak lengkap atau terlalu umum, yang boleh mengurangkan keberkesanan penilaian formatif yang sebenar. Selain itu, penggunaan senarai semak dan instrumen pemerhatian adalah meluas tetapi masih kurang diterapkan dalam bentuk sistematik. Temu bual menunjukkan bahawa guru menggunakan senarai semak lebih sebagai alat pengesanan kehadiran aktiviti, bukannya alat diagnostik untuk mengesan tahap perkembangan pelajar. Penilaian formatif seperti refleksi pelajar juga kurang dimanfaatkan, yang menunjukkan peluang yang belum digarap untuk memperkaya

pengalaman pembelajaran pelajar (Rahman et al., 2021). Hal ini menandakan keperluan mendesak untuk latihan profesional yang bukan sahaja memperkenalkan instrumen ini tetapi juga memperkukuh kefahaman guru tentang bagaimana menggunakannya untuk memacu pembelajaran, bukan hanya merekod pencapaian.

Objektif 3: Mengenal pasti cabaran yang dihadapi oleh guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik

Walaupun guru mengamalkan pelbagai bentuk pentaksiran autentik, mereka masih berhadapan dengan kekangan masa dan kekurangan latihan dalam pelaksanaannya secara sistematik. Nor Azizah Atan et al. (2020) turut melaporkan bahawa majoriti guru menggunakan pelbagai pendekatan, namun mereka kurang mendapat bimbingan khusus dan alat sokongan dalam melaksanakan pentaksiran autentik secara menyeluruh dan terancang. Dapatan ini disokong oleh Chong dan Cheah (2021) serta Norazah et al. (2022), yang turut menekankan bahawa kekurangan latihan khusus menjadikan guru tidak yakin dan kurang cekap dalam merekabentuk pentaksiran berasaskan senario sebenar. Dalam konteks Sekolah Pengajar yang sepatutnya menjadi tapak eksperimen pedagogi inovatif, ketiadaan sokongan sistematik menimbulkan persoalan tentang sejauh mana misi perubahan pedagogi benar-benar difahami dan disokong oleh pihak pengurusan. Malah, semakin dokumen mendapati bahawa banyak bahan pentaksiran tidak lengkap atau tidak sejajar dengan objektif pembelajaran, sekali gus menjejaskan integriti pentaksiran. Keadaan ini menggambarkan apa yang disebut oleh Rahim et al. (2023) sebagai keperluan kepada sokongan pentadbiran yang jelas dan struktur kolaboratif untuk membantu guru melaksanakan penilaian bermakna.

Objektif 4: Mengenal pasti perbezaan amalan pentaksiran autentik mengikut mata pelajaran

Dapatan menunjukkan bahawa pentaksiran autentik lebih kerap dilaksanakan dalam subjek seperti Bahasa Melayu, Pendidikan Seni, dan Pendidikan Islam, manakala penggunaannya dalam subjek seperti Matematik dan Sains adalah terhad. Ini menepati dapatan Chong dan Cheah (2020) yang mendapati bahawa sifat subjek memainkan peranan besar dalam kesesuaian pendekatan pentaksiran. Guru Matematik dalam kajian ini, misalnya, menyatakan kesukaran menyesuaikan aktiviti autentik dalam sukatan pelajaran yang padat dan berorientasikan fakta serta algoritma. Oleh itu, cabaran utama adalah menyepadukan pentaksiran autentik tanpa mengorbankan kandungan dan objektif pembelajaran. Namun, pendekatan inovatif seperti penggunaan simulasi, masalah dunia sebenar, atau projek yang melibatkan data sebenar boleh diterokai untuk subjek teknikal. Mahmud et al. (2020) menyarankan agar latihan profesional disesuaikan dengan keperluan subjek, termasuk menyediakan contoh dan templat pentaksiran

autentik yang sesuai untuk Matematik dan Sains. Oleh itu, penekanan kepada latihan berasaskan subjek (subject-specific training) merupakan strategi penting dalam memastikan keberkesanan pelaksanaan pentaksiran autentik secara menyeluruh di semua bidang pengajaran.

Rumusan

Kajian ini menunjukkan bahawa guru-guru di Sekolah Pengajar mengaplikasikan pelbagai kaedah pentaksiran autentik seperti persembahan, projek, dan kajian kes, dengan persembahan menjadi kaedah paling kerap digunakan di kedua-dua sekolah (lebih 80% responden). Penggunaan projek dan kajian kes pula menunjukkan usaha guru untuk menggalakkan pembelajaran berasaskan dunia sebenar. Walau bagaimanapun, pelaksanaan pentaksiran autentik ini tidak terlepas daripada cabaran besar. Kekangan masa dilaporkan oleh lebih 75% guru, diikuti dengan kekurangan bahan bantu mengajar dan latihan profesional yang tidak mencukupi. Hal ini disokong oleh dapatan temu bual yang menyatakan keperluan guru untuk berimprovisasi bahan serta kekeliruan dalam menyusun rubrik dan senarai semak secara sistematik.

Selain itu, dapatan turut menunjukkan bahawa pentaksiran autentik lebih mudah diaplikasikan dalam subjek-subjek seperti Bahasa, Pendidikan Islam dan Pendidikan Seni, yang bersifat terbuka dan kreatif. Sebaliknya, mata pelajaran seperti Matematik masih bergantung kepada penilaian berstruktur dan bertulis, disebabkan persepsi guru bahawa pendekatan projek atau persembahan kurang sesuai untuk menilai kemahiran logik dan algoritma. Ini menandakan keperluan untuk memperluas kefahaman pedagogi guru terhadap adaptasi pentaksiran autentik dalam subjek berstruktur.

Sehubungan itu, peranan Institut Pendidikan Guru (IPG) amat kritikal dalam memperkukuhkan latihan profesional guru dengan menekankan aspek pentaksiran autentik yang sesuai dengan ciri-ciri subjek. Latihan perlu memberi penekanan bukan hanya kepada reka bentuk tugasan, tetapi juga penggunaan instrumen seperti rubrik analitik, senarai semak formatif, dan borang pemerhatian, yang telah dibuktikan berkesan dalam kajian ini. Koh et al. (2020) menyarankan supaya latihan bersifat hands-on dan berasaskan konteks pengajaran sebenar bagi meningkatkan kompetensi guru melaksanakan pentaksiran bermakna.

Tambahan pula, kajian ini turut menunjukkan kekangan sumber dan masa menyebabkan guru gagal menyediakan dokumen pentaksiran lengkap. Oleh itu, IPG dan pihak sekolah perlu memastikan bahan sokongan dan sumber pengajaran seperti contoh rubrik, senarai semak adaptif, serta template penilaian digital disediakan dengan mudah dan sistematik (Chong & Cheah, 2021). Penggunaan teknologi pendidikan, seperti Google Classroom, Padlet atau platform e-rubrik, juga boleh dimanfaatkan untuk memudahkan proses

pengumpulan dan penilaian tugas pelajar secara lebih cekap dan kolaboratif (Nguyen, 2021).

Akhir sekali, dengan meningkatkan sokongan latihan, menyediakan bahan pentaksiran yang kontekstual, dan mengintegrasikan teknologi, IPG boleh membantu membina kapasiti guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik secara lebih sistematik dan berimpak tinggi, selaras dengan matlamat Falsafah Pendidikan Kebangsaan dan agenda pendidikan abad ke-21 (Villarroel et al., 2020; Rahim et al., 2023).

RUJUKAN

- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Che Mat, N. F., Mohd Yusof, H., & Md Yusof, N. (2021). Teachers' readiness and implementation of authentic assessment in Malaysian schools. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 10(2), 342–355.
- Cheah, Y. M. (2010). Issues and challenges in implementing authentic assessment in Malaysian schools. *Journal of Education and Practice*, 1(2), 17–25.
- Chong, S., & Cheah, W. K. (2020). Differences in the implementation of authentic assessment across subjects in primary schools. *Asian Journal of Assessment in Education*, 8(3), 123–135.
- Chong, S., & Cheah, W. K. (2021). Professional development and challenges in authentic assessment. *Journal of Teacher Education*, 18(1), 100–116.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Fook, C. Y., Sidhu, G. K., & Narayan, V. (2021). Rubrics in formative assessment: Supporting assessment for learning. *Education Sciences*, 11(2), 79. <https://doi.org/10.3390/educsci11020079>
- Gulikers, J. T. M., Bastiaens, T. J., & Kirschner, P. A. (2018). Authentic assessment, student engagement, and the construction of knowledge: A learning-centered framework. *Educational Technology Research and Development*, 66(3), 571–586. <https://doi.org/10.1007/s11423-018-9576-0>
- Koh, K., Tan, C., & Ng, C. H. (2020). Teachers' time constraints and the implementation of authentic assessment. *Educational Assessment Journal*, 25(3), 50–68.
- Mahmud, M., Ahmad, A. R., & Abdullah, M. A. (2020). Teachers' practice of school-based assessment in Malaysian primary Mathematics classrooms. *Asian Journal of University Education*, 16(3), 128–137. <https://doi.org/10.24191/ajue.v16i3.11074>

- Mohd Fauzi, H., Amirul, S., & Zuraida, I. (2021). Amalan pentaksiran autentik di sekolah rendah: Satu kajian empirikal. *Jurnal Kajian Pendidikan*, 9(3), 67–79.
- Mohamad, Z., Atan, N. A., & Yaacob, N. (2021). Amalan Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) dalam kalangan guru sekolah rendah di Wilayah Persekutuan & Selangor. *Jurnal Penyelidikan Tempawan*, 38, 62–70.
- Nguyen, H. (2021). The implementation of authentic assessment in higher education: Practices and challenges. *Journal of Educational Assessment*, 29(1), 33–45.
- Norazah, N., Mohd Amin, M. H., & Zainal, A. R. (2022). Kesiediaan guru dalam melaksanakan pentaksiran autentik di sekolah rendah. *Jurnal Pentaksiran Pendidikan*, 12(1), 78–90.
- Nurul Syafiqah Kasim. (2024). Program Sekolah Pengajar akan Digerakkan di Seluruh Negara bagi Meningkatkan Penguasaan Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris. *Dewan Masyarakat*.
- Norzila, Z., & Roslina, A. (2020). Cabaran pelaksanaan pentaksiran autentik dalam kalangan guru sekolah rendah. *International Journal of Education and Assessment*, 8(4), 25–39.
- Rahim, A., Yusof, M., & Idris, F. (2023). Administrative support and authentic assessment in Malaysian primary schools. *Journal of Educational Leadership*, 18(2), 90–102.
- Rahman, S. A., Abdullah, M., & Mahyuddin, R. (2021). The role of checklists and formative assessment in supporting authentic assessment practices. *Journal of Teaching and Learning in Education*, 27(2), 45–58.
- Villarroel, V., Bloxham, S., Bruna, D., Bruna, C., & Herrera-Seda, C. (2020). Authentic assessment: Creating a blueprint for course design. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 45(3), 327–344. <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1661939>